

Datum van
inontvangstneming

:

06/07/2018

Zaak C-355/18**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

31 mei 2018

Verwijzende rechter:

Landesgericht Salzburg (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

16 mei 2018

Verzoekende partij:**Verwerende partij:**

Nürnberger Versicherung Aktiengesellschaft Österreich

[OMISSIS]

LANDESGERICHT SALZBURG

BESLISSING

Het Landesgericht Salzburg heeft [OMISSIS] in het geding tussen Mag.   verzoekster, [OMISSIS] en Nürnberger Versicherung Aktiengesellschaft Österreich, verweerster, [OMISSIS] betreffende een bedrag van (als hoofdsom) 853,40 EUR, vermeerderd met rente en kosten, in het kader van het hoger beroep dat door verweerster is ingesteld tegen het vonnis van het Bezirksgericht Salzburg van 3 januari 2018, 15 C 544/17y-10, [OMISSIS] het volgende beslist:

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt overeenkomstig artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1. Dient artikel 15, lid 1, van richtlijn 90/619/EEG (Tweede levensrichtlijn) zoals gewijzigd bij richtlijn 92/96/EEG (Derde levensrichtlijn) juncto artikel 31 van richtlijn 92/96/EEG aldus te worden

uitgelegd dat in de kennisgeving betreffende de mogelijkheid van opzegging ook moet worden vermeld dat de opzegging niet in een bepaalde vorm behoeft te geschieden?

2. Kan de levensverzekeringpolis ook dan nog wegens onjuiste informatie inzake het opzeggingsrecht worden opgezegd nadat deze door de verzekeringnemer reeds is beëindigd (en afgekocht)?

[OMISSIS] [Opmerkingen betreffende de nationale procedure: schorsing van de procedure][OMISSIS]

[Opmerkingen betreffende de nationale procedure: betwisting van de verwijzingsbeschikking][OMISSIS]

[Or. 2]

MOTIVERING:

1. Feiten:

Verzoekster heeft in 2009 bij verweerster een unit-linked levensverzekering afgesloten onder polisnummer 521/155.212-000. Bij schrijven van 30 mei 2012 zegde verzoekster die polis per omgaande op. Reeds op 5 juni 2012 deelde verzoekster mee dat zij haar polis wilde voortzetten. Ook verzocht zij in juni 2012 om een wijziging van de fondsselectie, die per 1 juli 2012 werd uitgevoerd. Bij schrijven van 14 maart 2017 zegde verzoekster de polis opnieuw op. Bij schrijven van 26 maart 2017 werd haar meegedeeld dat de polis per 1 juli 2017 kon worden beëindigd. Bij schrijven van 23 mei 2017 verklaarde verzoekster de polis op te zeggen wegens onjuiste informatie over het opzeggingsrecht.

Verzoekster betaalde in totaal 2 789,40 EUR aan premies met inbegrip van assurantiebelasting, verminderd met 15,04 EUR aan risicokosten. De gekapitaliseerde rente van 4 % op de premies tot en met 22 mei 2017 bedraagt 384,96 EUR. Tot dusver is verzoekster door verweerster een bedrag uitbetaald ter hoogte van 1 936,00 EUR.

2. Argumenten en conclusies:

Bij het op 13 juni 2017 bij het Bezirksgericht für Handelssachen Wien ingestelde en vervolgens naar het Bezirksgericht Salzburg verwezen beroep eiste verzoekster betaling van het door een expert berekende ontbindingsbedrag (ten laatste 853,40 EUR naast, als subsidiaire eis, 384,96 EUR aan gekapitaliseerde rente), alsmede 4 % rente over 1 238,36 EUR sinds 23 mei 2017. Volgens verzoekster was de verstrekte informatie inzake het opzeggingsrecht onjuist voor zover was vermeld dat dit recht schriftelijk moest worden uitgeoefend, ofschoon volgens nationaal recht een vormvrije opzegging volstaat.

[REDACTED]

Verweerster betwistte de eis en verzocht om afwijzing van het beroep. Zij betoogt in wezen dat verzoekster overeenkomstig de wet informatie is verstrekt over haar opzeggingsrecht en dat de opzegtermijn derhalve al lang is verstreken. Bovendien stelt zij dat het opzeggingsrecht overeenkomstig § 1487 van het Allgemeine bürgerliche Gesetzbuch (algemeen burgerlijk wetboek; hierna: „ABGB”) is vervallen en dat verzoekster zich schuldig maakt aan rechtsmisbruik door zich op dat recht te beroepen. Verzoekster heeft de polis acht jaar lang gehouden, hetgeen impliceert dat haar ook vanuit het oogpunt van de goede trouw geen recht op opzegging kan worden toegekend. Bovendien is opzegging van een door verzoekster reeds eerder opgezegde polis niet mogelijk, zodat ook uit hoofde van § 165a van het Versicherungsvertragsgesetz (wet inzake de verzekeringspolis; hierna: „VersVG”) geen bescherming meer is gewaarborgd. In elk geval kan zij enkel aanspraak maken op de actuele afkoopwaarde. Voorts is niet duidelijk hoe het gevorderde bedrag is berekend, aangezien niet blijkt op basis van welke rechtstitel aanspraak wordt gemaakt op welke bedragen. De assurantiebelaasting moet in aftrek worden gebracht, en alleen eventuele winsten dienen aan de [Or. 3] polishouder te worden uitbetaald, terwijl deze het koersrisico draagt.

3. Verloop van de procedure:

Bij vonnis van 3 januari 2018 wees de rechter van eerste aanleg de vordering tot betaling van het ontbindingsbedrag toe (te weten het kapitaalbedrag ter hoogte van 853,40 EUR als hoofdvordering en 384,96 EUR aan gekapitaliseerde rente als subsidiaire vordering) alsmede 4 % rente over 1 238,36 EUR sinds 23 mei 2017, onder verwijzing van verweerster in de kosten. § 165a VersVG voorzag in de op het tijdstip van de sluiting van de verzekeringspolis geldende versie in een opzegtermijn van 30 dagen na totstandkoming van de overeenkomst – zonder specifiek vormvereiste. De informatie „(de opzegging dient, om effectief te zijn, schriftelijk te geschieden” moet derhalve worden beschouwd als onjuiste informatie over het opzeggingsrecht, los van de vraag of het vereiste van schriftelijke opzegging binnen dezelfde alinea van de informatie inzake de opzegging overeenkomstig § 165a VersVG of in de daaraan voorafgaande alinea is vermeld.

Volgens de rechtspraak [OMISSIS] verzet ook onjuiste informatie inzake het opzeggingsrecht zich ertegen dat de opzegtermijn zijn aanvang neemt, met als gevolg dat het opzeggingsrecht een onbeperkt karakter krijgt. De opzegging door verzoekster bij schrijven van 23 mei 2017 was derhalve rechtsgeldig.

Het opzeggingsrecht is niet vervallen. Indien het opzeggingsrecht naar analogie met § 1487 ABGB na 3 jaar zou vervallen, dan zou dit haaks staan op het door richtlijn 2002/83/EG nagestreefde doel, dat erin bestaat de verzekeringsnemer bij verstrekking van onjuiste informatie te beschermen door hem een onbeperkt opzeggingsrecht toe te kennen (zie arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 19 december 2013, [REDACTED] C-209/12. ECLI:EU:C:2013:864).

Het feit dat de litigieuze verzekeringspolis op het tijdstip van opzegging reeds was beëindigd, levert geen voordeel voor verweerster op. In het reeds aangehaalde arrest van het Hof was eveneens een opzegging van een reeds beëindigde overeenkomst aan de orde. Ook het Oberlandesgericht Graz heeft in zijn vonnis 5 R 124/16v vastgesteld dat niet relevant is dat een verzekeringspolis inmiddels is beëindigd, aangezien onjuiste informatie inzake het opzeggingsrecht eraan in de weg staat dat de opzegtermijn überhaupt zijn aanvang neemt en de overeenkomst in het geval van opzegging met schuldrechtelijke *ex tunc*-werking, dat wil zeggen met terugwerkende kracht, wordt beëindigd.

Verzoekster kan in tegenstelling tot de argumentatie van verweerster ook geen schending van de goede trouw en van het beginsel *nemini licet venire contra factum proprium* worden verweten. Alle handelingen van verzoekster (betaling van premies, opzegging, wijziging van de fondsen) hebben plaatsgevonden onder de premisse van onjuiste informatie inzake de opzegging, die echter uitsluitend verweerster kan worden verweten. Onder een dergelijke premisse door verzoekster verrichte handelingen **[Or. 4]** impliceren derhalve geen schending van de goede trouw en van het beginsel *nemini licet venire contra factum proprium*, aangezien het enkel aan verweerster stond, zorg te dragen voor wettelijke correcte inlichtingen inzake het opzeggingsrecht.

De opzegging heeft een verrijkingsrechtelijke ontbinding van de overeenkomst tot gevolg. Verzoekster heeft derhalve recht op teruggave van de betaalde premies en kosten met inbegrip van de wettelijke rente [OMISSIS], en niet alleen op de afkoopwaarde. De betaalde assurantiebelasting, noch eventuele koersverliezen moeten in aftrek worden gebracht, aangezien een wegvallen achteraf respectievelijk een vermindering van de verrijking door afdracht van een deel van de premies als assurantiebelasting niet relevant is en het risico van een slechte investering in geval van ontbinding voor rekening van verweerster komt. De renteaanspraak is niet verjaard, aangezien rente niet verjaart voordat de objectieve mogelijkheid bestaat om hierop aanspraak te maken. Die mogelijkheid bestond pas op basis van de opzegging.

[OMISSIS] [Opmerkingen betreffende de nationale procedure: conclusies][OMISSIS]

4. Motivering van de verwijzing:

Bij de uitlegging van de nationale bepalingen dienen de rechterlijke instanties zich zoveel mogelijk te laten leiden door de bewoordingen en het doel van de richtlijnen en moeten zij met elkaar overeenstemmende rechtsbegrippen in de richtlijnen en het nationale recht overeenkomstig het Unierecht uitleggen. De verplichting tot richtlijnconforme uitlegging is niet beperkt tot bepalingen die zijn vastgesteld met het oog op de omzetting van een richtlijn, maar geldt voor de gehele rechtsorde van de lidstaat.

■■■■■

De onjuiste informatie over het vereiste dat de overeenkomst schriftelijk wordt opgezegd heeft niet geleid tot misleiding betreffende het bestaan van het opzeggingsrecht op zich. Derhalve moet om te beginnen worden onderzocht of het vereiste dat de opzegging schriftelijk is geschiedt, meebrengt dat de informatie overeenkomstig artikel 15, lid 1, van richtlijn 90/619/EEG „onjuist” is en dus de weg vrijmaakt voor een onbeperkt opzeggingsrecht.

Aan het begin van de opzegtermijn voldeed de informatie aan de wettelijke vereisten. De vermelding in de slotverklaring en de toelichting bij de verzekeringsaanvraag inzake het opzeggingsrecht, dat de opzegging, om effectief te zijn, schriftelijk diende te geschieden, deed dus geen afbreuk aan het feit dat de opzegtermijn (anders dan in zaak 7 Ob 107/15h) juist werd aangegeven en dat de verzekeringneemster kon opmaken dat zij de mogelijkheid had om de overeenkomst op te zeggen [OMISSIS]. Het nationale recht verzet zich niet tegen afspraken die behelzen dat opzeggingsverklaringen schriftelijk moeten worden ingediend. Hiermee is – zoals verweerster terecht benadrukt – de rechtszekerheid en dus het belang van de [Or. 5] verzekeringneemster gebaat, zodat geen afbreuk wordt gedaan aan de bescherming van de consument. Voorts lijkt de aanwijzing dat de opzegging schriftelijk dient te geschieden, ook principieel niet geschikt de verzekeringneemster te weerhouden van een tijdige opzegging. In het licht van het nagestreefde doel van informatieverstrekking, dat in de drieëntwintigste overweging van de Derde levensrichtlijn is vermeld, rijst derhalve met name de vraag welk gevolg het heeft dat de verzekeringsneemster weliswaar juist is ingelicht over het opzeggingsrecht, maar dat in tegenstelling tot de wettelijke bepalingen werd verlangd dat zij dit recht schriftelijk diende uit te oefenen. De vraag is, met andere woorden, of bij richtlijnconforme uitlegging van § 165a, lid 2, VersVG ook in dat geval een onbeperkt opzeggingsrecht bestaat.

Voorts rijst de vraag (die in zaak C-209/12 niet aan het Hof met het verzoek om een prejudiciële beslissing is voorgelegd en derhalve ook niet concreet is beantwoord), of een opzegging van een levensverzekeringpolis wegens onjuiste informatie ook dan nog mogelijk is wanneer die polis reeds is ontbonden ten gevolge van de opzegging en afkoop ervan door de verzekeringnemer. Nadat de verzekeringspolis is beëindigd en aan de wederzijdse verplichtingen is voldaan, bestaan er geen uit die polis voortvloeiende verplichtingen meer waarvan de verzekeringnemer voor de toekomst wordt ontheven in de zin van artikel 15, lid 1, van richtlijn 90/619/EEG (Tweede levensrichtlijn) en artikel 35 van de geconsolideerde levensrichtlijn. Het doel van § 165a VersVG bestaat erin verzekeringsnemers te beschermen tegen overhaaste beslissingen. Opzegging na beëindiging van de levensverzekeringpolis zou de polishouder daarentegen de mogelijkheid bieden om op kosten van de verzekeraar en de gemeenschap van verzekerden te speculeren, hetgeen niet in het belang is van de beoogde consumentenbescherming. Het gaat dan ook om de vraag of de polishouder het opzeggingsrecht overeenkomstig artikel 165a VersVG bij richtlijnconforme uitlegging ook dan kan uitoefenen wanneer hij de levensverzekeringpolis reeds heeft beëindigd (en afgekocht).

[OMISSIS] [Opmerkingen betreffende de nationale procedure: rechtsgrondslagen]

[OMISSIS] [Opmerkingen betreffende de nationale procedure: rechtsgrondslagen]

[OMISSIS]